

Burgemeester & wethouders

Datum 16 januari 2024

Onderwerp

Drentse Aanpak Ondernijning

Wij willen

Samenwerken met de andere Drentse bestuursorganen om ondernijning tegen te gaan door ons te committeren aan de Drentse Aanpak Ondernijning.

Wij besluiten

1. In te stemmen met de Drentse Aanpak Ondernijning;
2. In te stemmen met het verwerken van de ambities van de Drentse Aanpak Ondernijning in het plan van aanpak ondernijning Hoogeveen, onder voorbehoud dat er eerst een eigen afweging volgt over de inzet van de middelen en de capaciteit voor het behalen van de ambities;
3. In te stemmen met het versturen van de raadsinformatiebrief.

Want

1.1 Daarmee werken wij in Drenthe effectief samen tegen ondernijning.

De Drentse Aanpak Ondernijning (voorheen bekend als de 'Drentse Norm') is een samenwerking van de Drentse gemeenten, de provincie, de waterschappen en de RUD om nauwer samen te werken op het gebied van ondernijning. De Drentse Aanpak Ondernijning bestaat uit 28 ambities (waarvan 27 ambities relevant zijn voor gemeenten). De ondertekenende partijen spreken de intentie uit om de ambities binnen twee jaar (richtlijn) na ondertekening te implementeren en/of uit te voeren.

1.2 Daarmee voorkomen wij het zogenoemde shopgedrag van criminelen en gaan wij het waterbedeffect tegen.

Door samen te werken aan een basisniveau voor een weerbare overheid in de gehele provincie Drenthe, wordt ondernijning tegengegaan en daarmee de kans op het 'waterbedeffect' teruggedrongen.

2.1 De ambities binnen de Drentse Aanpak Ondernijning geven invulling aan het plan van aanpak ondernijning van de gemeente Hoogeveen.

OP 19 december 2023 heeft het college ingestemd met het ontwikkelen van een plan van aanpak ondernijning Hoogeveen. Het voorstel is om de ambities van de Drentse Aanpak Ondernijning te verwerken in het plan van aanpak ondernijning van de gemeente Hoogeveen. De ambities die in de Drentse Aanpak Ondernijning zijn geformuleerd, worden namelijk op dit moment grotendeels niet behaald. Het plan van aanpak ondernijning Hoogeveen is het uitgelezen instrument om ervoor te zorgen dat de ambities van de Drentse Aanpak Ondernijning behaald kunnen worden.

Er wordt benadrukt dat de ambities van de Drentse Aanpak Ondernijning niet zonder meer worden overgenomen in het plan van aanpak ondernijning van de gemeente Hoogeveen. Het college maakt eerst een eigen afweging over de inzet van middelen en capaciteit voor het behalen van deze ambities. In het plan van aanpak ondernijning van

de gemeente Hoogeveen volgt de eventuele extra formatiegelden die hieruit voortvloeien (dit wordt vertaald in de Kadernota 2025-2028).

Zie verder bijlage 2 voor de huidige stand van zaken van de ambities van de Drentse Aanpak Ondernijning.

3. Wij willen dat de gemeenteraad wordt geïnformeerd over het feit dat de gemeente Hoogeveen meedoet aan de Drentse Aanpak Ondernijning.

Het is belangrijk om de gemeenteraad te informeren over het beleid dat het college voert (op het thema ondernijning).

Maar

Er zitten drie kanttekeningen aan de Drentse Aanpak Ondernijning.

1. De nog niet behaalde ambities van de Drentse Aanpak Ondernijning vragen onder meer om wijzigingen van bestaand beleid, wet- en regelgeving. Het is mogelijk dat bepaalde ambities niet behaald worden, omdat het college of de gemeenteraad niet instemt met bepaalde voorstellen.

Ter illustratie volgt een voorbeeld. In de Drentse Aanpak Ondernijning is namelijk de volgende ambitie opgenomen: *Gemeenten beschikken over een Algemene plaatselijke verordening die ondernijningsproof is gemaakt.*

De APV van Hoogeveen is hier op dit moment niet op toegesneden. De vaststelling van de APV is een raadsbevoegdheid. De gemeenteraad kan besluiten om de APV op onderdelen aan te passen, maar op andere onderdelen niet. Als de gemeenteraad besluit om de APV niet dusdanig aan te passen zodat deze (volledig) ondernijningsproof is, dan heeft dit tot gevolg dat de bovenstaande ambitie niet behaald kan worden.

De Drentse Aanpak Ondernijning heeft echter geen juridisch dwingend karakter, dus is het advies om – ondanks de mogelijke bestuurlijke uitdagingen – in te stemmen met de Drentse Aanpak Ondernijning.

2. Het risico is dat op basis van lokale ontwikkelingen er toch andere keuzes kunnen worden gemaakt, waardoor het een uitdaging kan zijn iedere partij van de Drentse Aanpak Ondernijning op hetzelfde 'niveau' te krijgen, dan wel te houden.
3. Afspraak is dat partijen, ieder vanuit zijn rol en taken, elkaar ondersteunen in het behalen van de ambities. Dit kan betekenen dat er meer inzet van een bepaalde partij verwacht kan worden. Dit sluit echter wel aan bij het beoogd effect. Vanuit het Bestuurlijk ondersteuningsteam (BOT) van het RIEC zal overigens aanvullende ondersteuning geboden worden.

Achtergrond

De Drentse Aanpak Ondernijning is de Drentse samenwerking voor een weerbare overheid tegen ondernijning. Het initiatief ligt bij het RIEC Noord-Nederland.

Binnen de Drentse Aanpak Ondernijning staan 5 pijlers centraal:

1. Verhogen bewustwording bij het bestuur en de ambtelijke organisatie
2. Informatiepositie en -huishouding
3. Wet- en regelgeving, beleid en handhaving
4. Weerbaar bestuur en een weerbare organisatie

5. Communicatie

Per pijler zijn verschillende ambities beschreven, zoals: "partijen besteden binnen de eigen organisatie structureel aandacht en weerbaarheid en integriteit en het verhogen van bewustwording om ondermijnende criminaliteit te voorkomen en tegen te gaan."

Bij de totstandkoming van de ambities is rekening gehouden met de diversiteit van de organisaties en zijn ze dusdanig geformuleerd dat ze haalbaar zijn voor een ieder. Het uitgangspunt is vanaf het begin geweest het niet enkel bij een overeenkomst te laten, maar ook er ook daadwerkelijk uitvoering aan te geven. Dit heeft ertoe geleid dat de ambities zo concreet mogelijk zijn geformuleerd. De geformuleerde ambities vormen de basis en dienen als groeimodel; waar mogelijk of nodig worden de afspraken aangescherpt of verbreed.

Naast de genoemde ambities is er een aantal basisafspraken geformuleerd om te ondervangen dat het niet enkel een papieren overeenkomst wordt, waaronder:

- Partijen committeren zich door ondertekening aan de implementatie en uitvoering van de gestelde ambities;
- Tweemaal per jaar wordt de voortgang van de implementatie van de aanpak toegelicht aan de bestuurders;
- Partijen starten in samenwerking met het RIEC een ambtelijke provinciale werkgroep met als doel o.a. het bespreken van de voortgang van de Drentse Aanpak Ondernijning.

Ondernijning staat hoog op de bestuurlijke agenda, ook voor Hoogeveen. In de Kadernota Veiligheid, Toezicht en Handhaving wordt ondernijning geprioriteerd. Ondernijning wordt niet meer gezien als een probleem van stedelijke gebieden. Ondernijning speelt ook een grote rol op het platteland. Dit komt onder andere door de geografische ligging van plattelandsgemeenten, die vaak afgelegen zijn en daardoor minder zichtbaar voor de buitenwereld. Op het platteland tref je veelal specifieke vormen van ondernijning aan. Gedacht kan worden aan de productie van synthetische drugs in boerderijen en schuren, het dumpen van chemische afvalstoffen afkomstig van de productie en opslag van (synthetische) drugs, diefstal van dure agrarische machines, illegale prostitutie, witwassen en allerlei soorten fraude maar ook ondernijnende praktijken op industrieterreinen en vakantieparken. Ook is er op het platteland vaak minder sociale controle en zijn er minder voorzieningen waardoor criminelen hier makkelijker hun gang kunnen gaan.

De financiële gevolgen zijn

Er zitten geen directe financiële gevolgen aan de Drentse Aanpak Ondernijning.

Het behalen van de ambities van de Drentse Aanpak Ondernijning kan echter wel extra kosten met zich meebrengen. Het college maakt eerst een eigen afweging over de inzet van middelen en capaciteit voor het behalen van deze ambities. De mogelijke financiële gevolgen die hieruit voortvloeien worden uitgewerkt in het plan van aanpak ondernijning Hoogeveen.

De provincie Drenthe stelt verder voor de Drentse Aanpak Ondernijning een eenmalig bedrag á € 440.000 beschikbaar, wat zij vanuit het ministerie van BZK hebben ontvangen. In de ambtelijke werkgroep worden voorstellen ontwikkeld ter besteding van deze middelen.

Het RIEC Noord-Nederland stelt daarnaast financiering beschikbaar voor een externe projectleider voor het jaar 2024. Vanuit de gemeente Emmen wordt regie gevoerd op het werven van een externe projectleider.

Alternatieven

Door als partijen gezamenlijk ambities te stellen en vervolgens meer structureel de samenwerking te zoeken, wordt het criminelen bemoeilijkt om misbruik te maken van legale diensten en structuren. Als Hoogeveen zich niet aansluit bij de Drentse Aanpak Ondernijning, dan loopt Hoogeveen een groter risico op vestiging van criminelen (het waterbedeffect).

Communicatie

Op 2 februari 2024 volgt bij de ondertekening van de Drentse Aanpak Ondernijning een persmoment. Nadere informatie hierover volgt.

Bijlagen

1. Drentse Aanpak Ondernijning (definitieve conceptversie)
2. Stand van zaken ambities Drentse Aanpak Ondernijning gemeente Hoogeveen
3. Raadsinformatiebrief